

**ПРАБЛЕМА ЖАНОЧАГА ГЕРАІЗМУ Ў ЛІТАРАТУРЫ
(НА МАТЭРЫЯЛЕ КНІГ БІБЛІІ І ПАЭМЫ А. МІЦКЕВІЧА “ГРАЖЫНА”)**

Бог стварыў свет такім, што чалавек мае дзве сутнасці: мужчынскую і жаночую. Здаецца, навошта так было рабіць? Жылі б адны мужчыны, і не было б гэтых праблем: сварак, “пілавання”, не патрэбна было б траціцца на жаночае адзенне і ўсялякія ўпрыгожванні... Але калі б было так, то наш свет не праіснаваў бы доўга. Толькі дзякуючы жаночай міласэрнасці, жаночай спагадзе і адданасці існуе наша зямля. Аднак у выключных абставінах жанчына можа змяняць т.зв. гендарную ролю і здзяйсняць “мужчынскія” ўчынкi: абараняць сваю зямлю, рызыкаваць уласным жыццём дзеля выратавання іншых.

Першымі літаратурнымі тэкстамі, у якіх гаворыцца пра выключную ролю жанчыны ў жыцці, з’яўляюцца кнігі Бібліі, а дакладней, часткі Старога Завета – “Кніга Эсфір” і “Кніга Юдзіф”.

У першай расказваецца аб прыгожай іудзейцы Эсфіры, якая паланіла сваім характам царя, і ён ажаніўся з ёй. Эсфір верыла ў Бога патаемна ад мужа, бо ён быў язычнік і загадваў знішчаць вернікаў-іудзеяў. Эсфір, седзячы ў сваіх пакоях, малілася за суайчыннікаў, але неўзабаве яна вырашыла дзейнічаць: Эсфір прызналася мужу ў тым, што яна таксама іудзейка і верніца і папрасіла не знішчаць яе народ. Жорсткі цар задаволіў просьбу сваёй любімай жонкі – адна жанчына, такім чынам, выратавала цэлы народ.

Яе зямлячка Юдзіф збавіла свой родны горад ад ворагаў. Калі ваенначальнік Алаферн ішоў з вялікім войскам на Іудзею, на яго шляху была крэпасць Ветылуя. Войскі Алаферна асадзілі крэпасць і сталі чакаць, калі іудзеі здадуцца. У асаджаным горадзе жыла маладая ўдава Юдзіф. Апрунуўшы сваё лепшае ўбранства, яна пайшла ў варожы лагер. Зачараваны яе прыгажосцю Алаферн папрасіў яе застацца. Адважная жанчына пайшла на хітрасць: напайла яго і соннаму адсекла галаву, тым самым выратаваўшы свой горад.

Подзвіг біблейскіх жанчын у пэўным сэнсе паўтарыла гераіня паэмы А. Міцкевіча “Гражына”. Паводле сюжэта, наваградскі князь Літавор, аслеплены гневам, змовіўся з адвечнымі ворагамі ліцвінаў крыжакамі і захацеў напасці на лідскага князя Вітальда. Пра гэта рашэнне князя даведлася яго жонка Гражына, якая, пераапрунушыся ў яго даспехі, стала на абарону сваёй радзімы. На жаль, яна загінула, але яе ўчынак сведчыць пра гераізм, патрыятызм і ахвярнасць жанчыны.

Беларускі паэт Пімен Панчанка дакладна акрэсліў місію жанчыны – саграваць пшчотай свет: “Сусвет ачарсцвеў і дашчэнтну прадрог. / Без ласкі

вялікай жаночай”. Маючы тонкую ўнутраную прыроду, жанчына можа спагадаць і дапагчы не сысці з правільнай жыццёвай сцежкі. Але, як бачым з прыведзеных прыкладаў, яна можа пайсці насуперак сваёй сутнасці: здзейсніць гераічны, “мужчынскі” ўчынак, абараніць годнасць і гонар свайго народа, нават ахвяруючы сабой.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ